

Wszechświat w mojej kieszeni

Przyszłość Wszechświata

Nr 37

Julieta Fierro
Instytut Astronomii,
UNAM, Meksyk

Przewidywanie przyszłości

Od wieków ludzie chcieli przewidywać przyszłość. Wszystkie wielkie kultury wymyśliły sposoby, aby to zrobić. Na przykład starożytni Grecy zwracali się do wyroczni w Delfach o szeroki zakres przepowiedni; na przykład generał mógł chcieć wiedzieć, czy odniesie zwycięstwo podczas bitwy.

Są ludzie, którzy wierzą, że czytając karty lub linie na dłoni, mogą dowiedzieć się, co wydarzy się im w przyszłości.

Ogólnie rzecz biorąc, te rzekomo wróżbiarskie praktyki kończą się pocieszaniem ludzi i nie przewidują nic konkretnego.

Natomiast nauka może przewidzieć wiele rzeczy z dużą pewnością, na przykład jak szybko spadnie spadochroniarz lub gdzie wyląduje rzucona piłka?

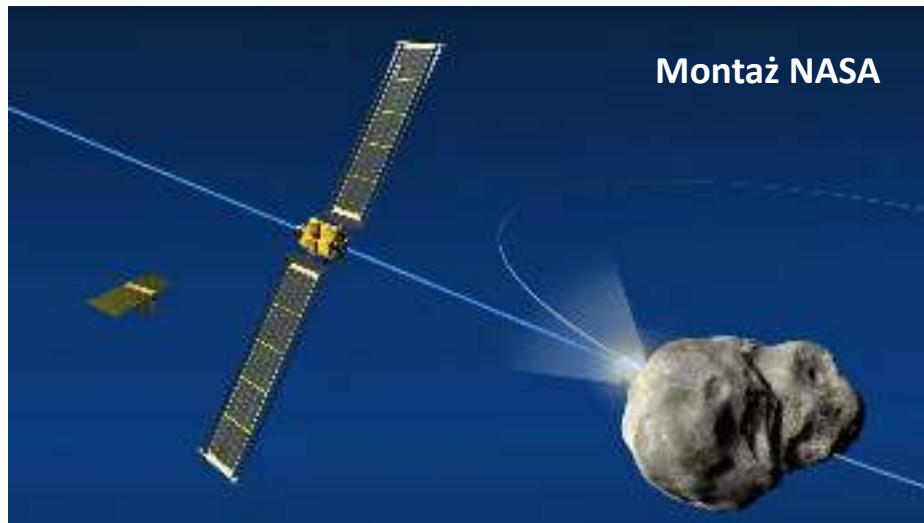
Co byś pomyślał, gdyby ktoś powiedział, że na podstawie tej serii obrazów potrafi przewidzieć Twoją przyszłość? A co, jeśli później ktoś inny zaproponowałby to samo? Każda z tych osób mogłaby opowiedzieć inną historię. Ty sam mógłbyś stworzyć kolejną — zależnie od nastroju.

(Denise Linn/JF)

Ilustracja Gaceta UNAM

Uderzenie asteroidy w Ziemię spowodowało wyginięcie dinozaurów.

Montaż NASA

NASA z powodzeniem odchyliła asteroidę z jej orbity poprzez uderzenie.

Uderzenia asteroid w Ziemię

Być może słyszałeś, że wyginięcie dinozaurów zostało spowodowane przez ogromną asteroidę, która zderzyła się z Ziemią 70 milionów lat temu. Uderzenie było tak silne, że spowodowało ogromne tsunami, a nasza planeta została pokryta grubą warstwą pyłu z fragmentów ziemskich i asteroidy sproszkowanych podczas uderzenia.

Dziś obawiamy się, że podobne zdarzenie może nastąpić w przyszłości. Dlatego astronomowie nieustannie monitorują niebo, aby sprawdzić, czy jakaś asteroida lub jądro komety nie zmierza w naszym kierunku (zob. TUIMP 21).

Nauka pozwala przygotować się na zagrożenia — NASA zdołała już zmienić orbitę asteroidy w sposób kontrolowany.

Co się stanie, gdy Słońce zgaśnie?

Dawne kultury uważały, że Słońce może zgasnąć, na przykład podczas zaćmień (patrz TUIMP 28).

Dziś wiemy, że będzie świecić jeszcze przez około 5 miliardów lat (więcej o Słońcu w TUIMP 26). Później stanie się mgławicą planetarną (patrz TUIMP 36).

Słońce zwiększy swoje rozmiary i odrzuci zewnętrzne warstwy, które rozprzestrzeniają się w przestrzeni kosmicznej i mieszają z innymi obłokami gazu i pyłu, gdzie mogą powstać nowe układy planetarne. Pozostałość Słońca otoczona tą rozszerzającą się powłoką będzie miała temperaturę około 40 000 °C i będzie powoli stygnąć. Być może do tego czasu ludzie wyewoluują w inny gatunek.

Model Templo Mayor.
Dawne kultury obawiały się, że Słońce może zgasnąć.

Na przykład Meksykanie z prekolumbijskiego Meksyku myśleli, że aby tego uniknąć, co 52 lata należało zbudować nową warstwę piramidy na poprzedniej warstwie.

NGC 7293 NASA/ESA/HST

NGC 6720 ESA/Webb

Za około 5 miliardów lat Słońce stanie się mgławicą planetarną podobną do tych na powyższych obrazach (zob. TUIMP 36).

W tym samym momencie gdy Słońce stanie się mgławicą planetarną, również Droga Mleczna połączy się z Galaktyką Andromedy. Powyższy montaż zdjęć pokazuje, jak to połączenie może się rozpocząć (NASA; ESA; STScI).

Zdjęcia galaktyk w trakcie łączenia się. Po lewej: Galaktyki Antennae. Po prawej: NGC4676A i B. Dzięki potężnym nowoczesnym teleskopom udało się znaleźć setki podobnych połączeń galaktyk. 8

Przyszłość Galaktyki

Nasza Galaktyka połączy się z Galaktyką Andromedy za około 4,5 miliarda lat. Zderzenia gwiazd będą bardzo rzadkie, ponieważ odległości między nimi są ogromne. Natomiast obłoki gazu i pyłu utworzą obszary intensywnego powstawania gwiazd. Znamy moment tego połączenia, ponieważ znamy prędkość zbliżania się obu galaktyk oraz dzielącą je odległość.

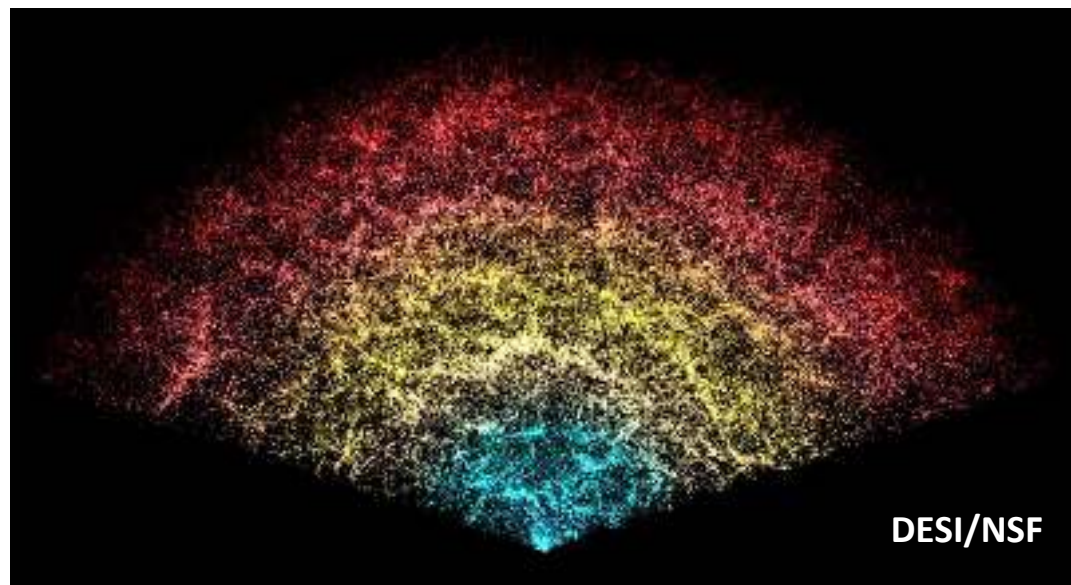
Zaobserwowano wiele takich procesów — od galaktyk dopiero się zbliżających po te, które już tworzą jedną, ogromną galaktykę.

Stopniowo gaz, w którym powstają nowe gwiazdy, zostanie zużyty, a galaktyka powstała w wyniku połączenia będzie składać się tylko ze starych gwiazd.

Kosmiczna sieć

We Wszechświecie istnieje ponad sto miliardów galaktyk; średnio każda z nich zawiera sto miliardów gwiazd. Są one rozmieszczone w „kosmicznej sieci”, która składa się z włókien i ścian, w których materia się gromadzi. Gwiazdy oraz obłoki gazu i pyłu, które tworzą kosmiczną sieć, sprawiają, że ona świeci. W pustych obszarach sieci niemal nie ma gwiazd (patrz TUIMP 13).

Pomiary prędkości grup galaktyk pokazują, że oddalają się one od siebie coraz szybciej. Oznacza to, kosmiczna sieć rozszerza się coraz szybciej wraz z ewolucją Wszechświata. Z biegiem czasu obszary pozbawione materii stają się coraz większe.

Tak wygląda kosmiczna sieć w przekroju nieba, obserwowana z Ziemi. Najbliższy obszar zaznaczono na niebiesko. W obszarze zaznaczonym na czerwono galaktyki uformowały się, gdy Wszechświat miał 10 miliardów lat.

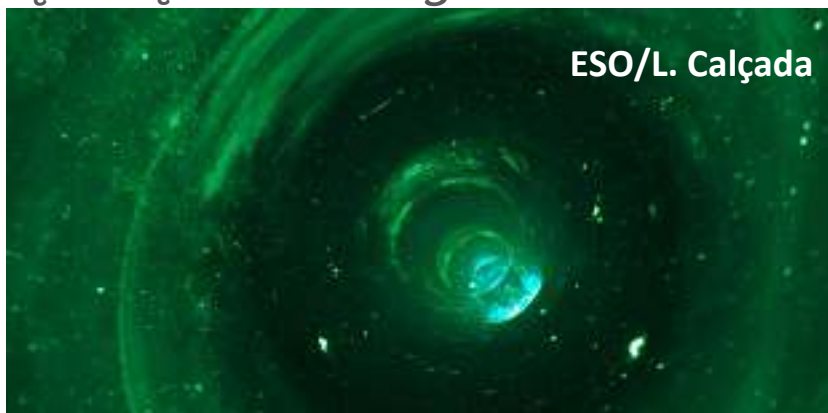

Symulacje numeryczne kosmicznej sieci w różnych epokach Wszechświata. (jeden, sześć i 13,7 miliarda lat). Widać, że luki powiększają się z upływem czasu. (Symulacja Millenium)

Rysunek Detlev Van Ravenswaay

Być może istnieją wszechświaty równoległe: struktury w innych przestrzeniach i czasach, które mogą być podobne – lub zupełnie różniące się – od naszego.

ESO/L. Calçada

Rysunek ten przedstawia tunel czaso-przestrzenny, hipotetyczny skrót w czasoprzestrzeni, który, zgodnie z ogólną teorią względności Einsteina, mógłby istnieć. Tunele czasoprzestrzenne są popularne w science fiction.

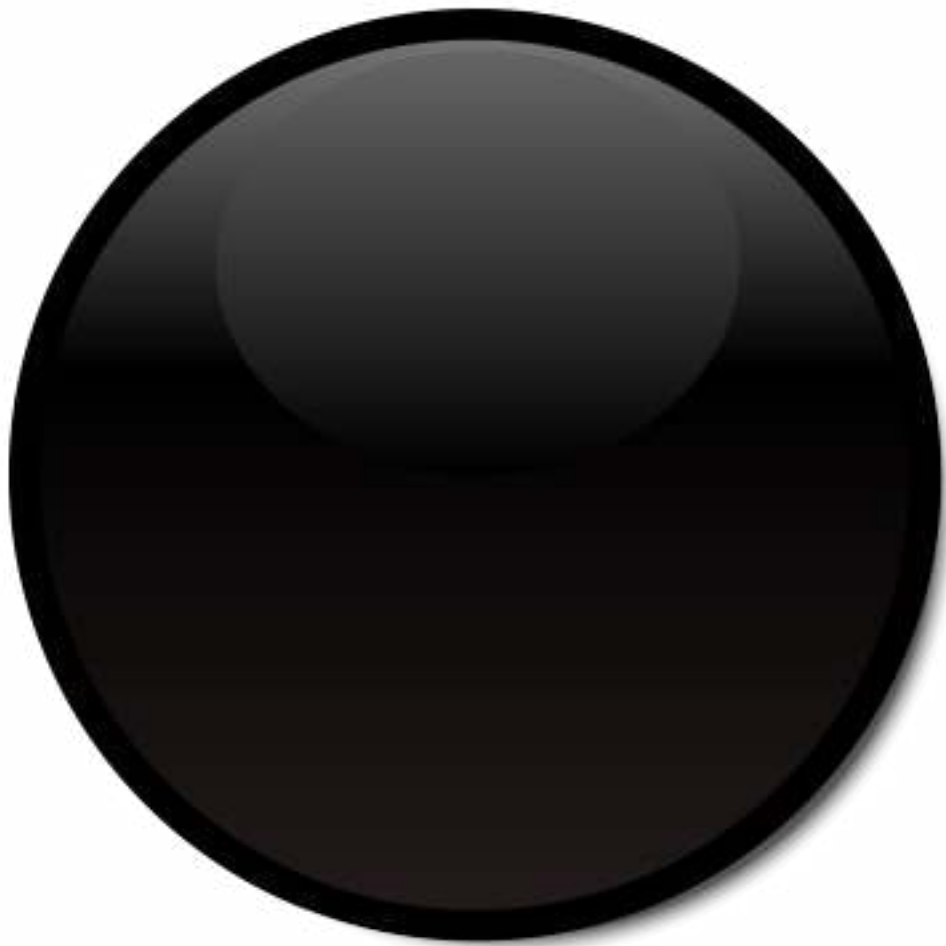
Przyszłość Wszechświata

Jeśli Wszechświat będzie się rozszerzał coraz szybciej, będzie się rozszerzał w nieskończoność.

Będzie coraz zimniejszy i nadejdzie czas, kiedy wszystkie gwiazdy zużyją swoje paliwo i zgasną, a obłoków gazu i pyłu nie wystarczy do powstawania nowych gwiazd.

Stanie się to jednak dopiero w bardzo odległej przyszłości.

Jak często bywa w nauce, nasze dzisiejsze poglądy mogą ulec zmianie. Przyszli astronomowie być może znajdą nowe wyjaśnienia ewolucji Wszechświata. Niektórzy naukowcy sądzą nawet, że mogą istnieć wszechświaty równoległe, całkowicie odłączone od naszego Wszechświata – lub być może połączone z nim tunelami czasoprzestrzennymi.

Zagadka

Dlaczego uważa się, że
Wszechświat stanie się
ciemny w odległej
przyszłości?

Odpowiedź na
stronie 15

Czy to dlatego, że będzie więcej pyłu
pochłaniającego światło gwiazd, jak w tej
czarnej chmurze?

Czy to dlatego, że będzie więcej czarnych
dziur, takich jak ta w centrum tego obrazu
(ten obraz w rzeczywistości przedstawia
materię bardzo blisko czarnej dziury, a NIE
samą czarną dziurę).

Odpowiedź

Tak się stanie, ponieważ wszystkie
gwiazdy zgasną. Wszechświat
zakończy swoją ewolucję.

Wszechświat w mojej kieszeni nr. 37

Autorką tej książeczki jest Julieta Fierro z Instituto Astronomicznego UNAM w Meksyku. Książeczka została recenzowana przez Stana Kurtza (UNAM, Morelia) i Grażynę Stasińską (Obserwatorium Paryskie).

Obraz na okładce, pochodzący z NASA, przedstawia oś czasu rozszerzania się Wszechświata, gdzie przestrzeń jest reprezentowana w każdym momencie przez okrągłe przekroje. Jest to koncepcja artystyczna; ani czas, ani rozmiar nie są w skali.

Aby dowiedzieć się więcej o tej serii i tematach przedstawionych w tych książeczkach, możesz zajrzeć na stronę <http://www.tuimp.org>.

Tłumaczenie: Grażyna Stasińska
TUIMP Creative Commons

